

УДК 821.161.2:113.5.09

ТЕТЯНА ЦЕПКАЛО
(Херсон)

МІФОЛОГЕМА МІСЯЦЯ У ТВОРЧОСТІ М. ЙОГАНСЕНА ТА К. ГАМСУНА

Ключові слова: символ, архетипний образ, міфологема місяця, міфопоетика, світогляд.

Художній твір консолідує в собі життєвий досвід письменника, його мрії, фантазії, емоції, а також образи, символи та уявлення, що підіймаються з глибин підсвідомості та притаманні кожному індивіду. Взаємодіючи з навколишньою дійсністю на рівні почуттів та асоціацій, митець здійснює саморефлексію і виявляє своє світовідчуття інстинктивно, інтуїтивно та опосередковано через міфологічні моделі, що розшифровують своєрідний конгломерат численних підтекстів і відтворюють світоглядні геноми та архаїчні форми прадавнього світобачення.

Дослідження творчості норвезького письменника К. Гамсуна українськими літературознавцями відбувалось здебільшого у традиційному рус-

лі й стосувалось загального огляду його прози. Це праці А. Болаболченка, Н. Будур, Е. Панкратової та ін. Поетикальні паралелі між творами К. Гамсуна та М. Коцюбинського проводили А. Гурдуз, Т. Матюшкіна та Я. Поліщук, у роботах яких зверталась увага також на особливості зображення природи, пантеїстичне світосприймання та імпресіоністичні ознаки творів обох митців. У контексті модерністської та авангардистської літератури вивчалась також творчість М. Йогансена. Це праці таких учених, як В. Денисенко, Н. Лобас, Я. Цимбал та ін. Найповнішим дослідженням світоглядної та художньо-естетичної системи творчої спадщини українського письменника на сьогодні є монографія Р. Мельників «Майк Йогансен: ландшафти трансформацій». Проте у вітчизняних наукових розвідках бракує розгляду окремих міфообразів у текстах М. Йогансена та К. Гамсуна, а також відсутнє порівняння особливостей художнього міфомислення українського та норвезького митців, що й зумовлює актуальність нашої статті.

Метою розвідки є міфоаналіз особливостей інтерпретації образу місяця у творчості М. Йогансена та К. Гамсуна.

Для досягнення поставленої мети ставимо перед собою такі завдання: виявити образ місяця в художніх текстах обох митців, дослідити міфопоетичні особливості його трактування, проаналізувати специфіку міфологічного мислення М. Йогансена та К. Гамсуна, порівняти світоглядні позиції українського та норвезького авторів, визначити роль міфологеми місяця у творенні художньої картини світу митців. Основним методом дослідження є ритуально-міфологічний підхід, який полягає у віднайденні давніх міфологічних репродукцій образу місяця у творах українського та норвезького письменників. Також застосовується історичний, культурологічний, міфокритичний, архетипний та порівняльно-типологічний методи.

Художній доробок К. Гамсуна відзначається віталістичним струменем, що характеризує творчу манеру письменника взагалі і переноситься на окремі образи зокрема. Так, у романі «Пан» головний персонаж відкрито і захоплено радіє кожній травинці, кожному звукові, усьому, що його оточує: *«Благословенні будьте, люди, і Ви, звірі та птахи! Дякую за цю самотню ніч у лісі, у лісі! Благословляю темряву, і шепіт Бога у кронах дерев, і солодку знемогу тиші, неповторну музику, що бринить у моїх вухах, зелене листя і жовте листя! Благословляю життя, що бринить, переливається розмаїттям звуків, форкання пса, що винює щось у траві! І дикого kota, який припав до землі, наготувавшись для стрибка на горобця у темряві, у пільмі! Благословляю неземну тишу земного царства, зорі та серпик місяця, усе, усе!..»* [2, с. 98–99]. Пантеїстичне світовідчуття, яке демонструє у вищенаведеному прикладі автор, полягає в ототожненні людини/Бога та природи, що відповідає концептуальним закладам пантеїзму як філософської позиції.

Моделюючи власну картину світу, норвезький письменник не розрізняє вертикальної та горизонтальної осей, ставлячи на одну площину як земний, так і небесний простір, останній з яких виражений образами нічних світил. Перед читачем постає цілісна картина нічного лісу, яку легко відтворити в уяві через поєднання звукових та зорових образів. Самотність лейтенанта Глана, про якого йдеться у творі, таким чином, відходить на другий план, адже навколо нього вирує життя, що постає в усіх своїх проявах. Чоловік

чує не тільки звуки тварин, музику листя, а й тишу земного царства і навіть шепіт Бога, що засвідчує релігійність світогляду митця.

Як зауважує Я. Поліщук, у творчості К. Гамсуна «природа стає повноцінним персонажем, який не просто присутній у творі, а й виступає реальною дійовою особою, поданою в русі, розвитку й різноманітності, що творять паралель і контраст до динаміки людських переживань» [8, с. 58]. Так, у романі «Пан» зустрічаються описи палкого захоплення головного героя навколишнім світом, в якому значне місце також займає нічне світило: «Я дивлюся на серп місяця, він висить у небі, немов біла шкарлупка, і мене проймає любов до нього, я відчуваю, як червонію. «Місяцю! — кажу я ніжно і пристрасно. — Місяцю мій!» І серце моє рветься йому назустріч» [2, с. 102]. Порівняння місячного образу з білою шкарлупкою свідчить про прагнення автора показати його якомога ближчим до людини. А пориви серця лейтенанта Глана до місяця вказують на високі почуття, якими й керується цей персонаж. Така ніжність у рецепції природи приводить до того, що чоловік набуває здатності бачити лісових духів: «Минає кілька хвилин. Здіймається вітер, чужий вітер налітає на мене і приносить дивний дух. Що це? Я озирваюся, але нічого не бачу. Вітер кличе мене, і моя душа згідливо відгукується; наче якась сила піднімає мене і притискає до невидимих грудей; сльози виступають на очах, я тремчу. Десь поруч стоїть Бог і дивиться на мене. Минає ще кілька хвилин. Я повертаю голову, дивний повів зник, мені здається, немов я бачу спину духа, який нечутно простує лісом...» [2, с. 102]. Саме в зображенні містичних істот (у цьому випадку – Пана, володаря лісу) і полягає міфологізм творчості К. Гамсуна. «Принципово заперечуючи етнографізм та романтичне наслідування фольклору, він зумів по-своєму відтворити дух міфу, своєрідно інкрустувати його в тексти романів – через окремі епізодичні постаті, котрі ніби матеріалізують уяву героїв, відсвіжують у ній зафіксовані в колективній пам'яті прадавні міфи» [8, с. 60].

Абсолютно протилежним ставленням до навколишнього світу відзначається творчість М. Йогансена, філософські погляди якого виходили за межі традиційного трактування явищ, що відбуваються у Всесвіті. Поетична збірка «Крокове коло», лейтмотивом якої стало весняне оновлення землі, містить ряд віршів, у яких також відчувається любов до природи. Наприклад, у поезії «Як дихає ніжно і легко, і тихо обличчя...»: «Заснуло у синяві місяця блідеє личко / І в піні, і в вітрі без краю лине і лине... / – Коли біля тебе лежить твоя річка. / Забуваєш сніги, що обличчя стиглими хвилями вкрили» [5, с. 50]. Частиною навколишньої дійсності змальовано місяць, синювате світло якого співвідноситься зі стихією води, символізує спокій і холод [1, с. 426], останній з яких підкреслюється такою художньою деталлю, як сніг, що в уяві читача постає майже відчутним. І хоча небесне світило набуває символіки сну і затишшя, навколо відбувається рух – вітру, річки, опадів. Таким чином, автор удало поєднує антагоністичні процеси макрокосмосу.

Неординарні погляди на світ демонструє М. Йогансен у вірші «Весна в вагоні» зі збірки «Ясен», малюючи метафоричну картину ночі: «З яруги викотивсь багрянний галаган / І цапки став над падлими полями / Подобень місяця. Туман / Топив в затоках пам'ять. Рами / Небес розчахли. Зорі забрели в нігич, / у чорний чад, / І звівши вгору темні руки, навзнаки, назад / Упала ніч» [5, с. 77]. Якщо враховувати, що митець описує зимову пору року, то на тлі снігових завій та

нічної темноти місячний образ постає яскравою невиразною плямою, на що вказує словосполучення *подобень місяця*. Але округла форма його не викликає сумніву, адже небесне світило порівнюється із галаганом, що котиться. Можемо припустити, що автор має на увазі мідну монету, що теж має форму кола і за кольором подібна до багрянцю. Проте полісемантичність слова *галаган* вимагає розгляду й іншого варіанта його значення – розжареної голешки, що також візуально нагадує описаний письменником астральний образ. Цікавим з погляду прадавніх уявлень є фразеологізм *цапки став*, що означає «різко стати на задні ноги або бути впертим, за аналогією до поведінки цапа». Саме з цією твариною асоціюється місяць у праслов'ян. Отже, М. Йогансен знову ж таки поєднує амбівалентні значення, закодовані в цьому образі, про що свідчить одночасне оречевлення та одухотворення нічного світила.

Подібний опис нічного світила зустрічаємо й у творі К. Гамсуна «Пан»: *«Усе дрімає, місяць пливе до північного краю неба, гори відкидають на землю гігантські тіні. Повний місяць, наче вогняний острів, наче кругла мідна загадка. Я ходжу навколо нього і не можу надивуватися»* [2, с. 110–111]. Як і в попередньому прикладі з вірша українського поета, так і в романі норвезького літератора місячний образ означений вогняним, круглим, мідним. У зображенні його у вигляді розжареного острова знаходимо відлуння осетинського нантського епосу про колесо Балсага, яке «охоплене полум'ям, мчить із неба на землю через ліси та долини» [6, с. 293], що також відповідає формі повного місяця, символом якого у світовій міфології є саме коло [7, с. 111]. Переміщення астрального світила у нічному небі, метафорично відбите у тексті, оприявнює закони космічного руху землі навколо своєї осі, що також утворює коло, яке віддавна «асоціювалося з небесами, космосом, абсолютом та досконалістю» [7, с. 111]. Однак довершеність місяця залишається нерозгаданим явищем для людини, продовжує її дивувати і зачаровувати, тому в рецепції головного героя він постає мідною загадкою, що також може мати декілька інтерпретацій. По-перше, це може бути вказівка на червонуватий колір, притаманний цій хімічній речовині, а також полум'ю, яким наділений досліджуваний образ. По-друге, мідь як метал має властивості золота, яке є символом сонця [7, с. 94]. Якщо зважати, що автор наділяє нічне світило тими ж якостями, що притаманні денному, то застосування такого метафоричного порівняння вважаємо доцільним і таким, що заряджає твір художньою енергією. Таким чином, сприйняття навколишньої дійсності К. Гамсуном відбувається на рівні підсвідомості й може мати декілька варіантів трактування.

Сонце та місяць є невіддільними один від одного, хоча їхні символічні значення почасти є контрастними. Так, у романі норвезького письменника «Вікторія» ці образи характеризуються контрапунктними координатами, але співіснують в одній площині: *«Минули ще тижні і місяці, настала весна. Зійшов сніг, світ навколо сповнився дзюркотінням та хлюпотом, наче увесь простір від сонця до місяця заповнила тала вода»* [2, с. 180]. Визначення обширу землі межами двох світил свідчить про космічність мислення автора, який зумів лаконічно передати циклічність природних явищ, зокрема зміну пір року, а також добовий цикл, адже одночасне перебування денного та нічно-

го світил у полі зору людини можливе тільки зранку або ввечері, коли сонце тільки сходить, а місяць ще не заховався, або навпаки, тобто коли вони перебувають на протилежних кінцях об'їю. Таким зображенням астральних світил автор мав на меті підкреслити масштабність талої води, якою наповнюється норвезька земля навесні.

Співвіднесеність міфологем сонця, місяця та води зустрічаємо і в поезії М. Йогансена «Ліс» зі збірки «Хмар руїни», у якій всі природні реалії відображені у вигляді технічного пристрою та машинних деталей. Неординарне тлумачення навколишнього середовища зумовлене особливостями світосприйняття українського митця, який консолідує різнорідні явища та надає їм нового тлумачення: *«Вода обточує циліндри лісових осей, / Шліфує точно і виблискує вода, / І в інший цех тече, і знов вертається у цей / Місячне руно й сонячна руда»* [5, с. 105]. Метафоричний опис лісу, річки та небесних світил відбувається за допомогою зображення їх через образи предметного світу. Причому денне світило постає в образі природного мінерального утворення, а нічне – у вигляді овечої вовни, які протиставляються один одному за своєю масою. Виходячи з цього, можна трактувати аксіологічне значення обох астральних тіл – сонцеві надається більшої ваги, аніж місяцеві, що є закономірним у загальноприйнятому сприйнятті космічної ієрархії. Отже, автор вибудовує власну міфологічну парадигму світобудови.

Багатьом поетичним творам М. Йогансена притаманне нівелювання межі між небесним і земним просторами, що й відбувається, наприклад, у вірші «Краєвид на курорті» зі збірки «Поезії», де місячний образ стає досяжним для людини: *«Я місяць украв коло моря. / Таємна / заходилась буря: / було темно / й коли я крав, / Скрадався під камінь краб»* [5, с. 98]. Можливість доторкнутися до місяця й навіть узяти його в руки репрезентує трансцендентний вимір навколишньої дійсності і класифікує цей образ як предмет, викрадення якого має міфологічне підґрунтя та асоціюється із затемненням, причиною якого, як фіксує давня скандинавська міфологія, було стягнення місяця (Мані) на землю вовком Хаті [7, с. 121]. Окрім того, вважаємо не випадковим використання образу краба, що також підсилює смислове навантаження зображеного зникнення місяця в небі. «Оскільки рух крабів регулює морський прилив – вони полюють під час приливу і відпочивають під час відливу, – вони часто асоціюються з місяцем. Інкі вважали їх аспектом великої матерії, що пожирає і час, і місяць, який іде на спад» [7, с. 183]. Експресія твору підсилюється алітерацією приголосних *p* та *k*, що становить собою синтез руху, тривоги, загрози із тишею, темрявою, таємничістю тощо. Отже, митець на рівні підсвідомості реконструює прадавній міф, стираючи межі між вертикальною та горизонтальною осями.

У романі К. Гамсуна «Пан» також відбувається поєднання земного і небесного вимірів, що реалізується через уявлення ліричного героя про тактильний контакт із місяцем: *«Життя у мене зараз не нудне, однак час стоїть непорушно, і я не розумію, чому це так. Я у відставці, сам собі цар і Бог, усе в мене гаразд, я зустрічаюся з людьми, їжджу у каретах, а часом примружу око і пишу пальцем по небі, лоскочу місяцеві шийку, і мені здається, що він регоче, аж заходить від сміху, бо йому лоскотно. Усе навкруги усміхається. Я не скуплюся на вино, скликаю людей, щоб розділили свою радість під лускит корків»* [2, с. 123].

Тут можна говорити про створення перцептивного образу, адже небесне світило, по-перше, досягається органами чуття людини, а, по-друге, здатне проявляти власні відчуття і реакцію від дотику. Життєрадісність, якою просякнуте кожне речення у наведеному прикладі, становить собою основу світобачення автора. Адже лейтенант Глан, від імені якого ведеться розповідь у романі, описує не найкращий період свого життя, однак сприймає навколишню дійсність крізь призму любові до людей і всього світу. Сміх є символом «радісного життя і впевненості у подоланні незгод, навіть оптимістичної зневаги до життєвих негараздів» [1, с. 364], що підтверджується наведеними рядками. Творчість К. Гамсуна покликана відобразити «безмежний хаос відчуттів, химерну фантазію, висвітлену нашими почуттями, сліпі пориви поміж ними, загадковість нервових явищ, шепіт крові, молитву суглобів, усе життя підсвідомості» [3, с. 301].

Властивістю сміятися наділяє нічне світило і М. Йогансен у вірші «Місяць» зі збірки «Доробок», де подається антропоморфний образ природи: *«В перелогах у поле / Лягла перевтомлена ніч / Місяць розсипав солі / – Режочеться дурень двосічний. // О, як люто заздрить людині / На небі мрець голомозий / В море мертве й сине / Занурилась у дикій тривозі. // Дотанцювує Білий Блазень / Уночі танець останній / Сіє сіль, суютьється і казиться... / – За горами бреде світання»* [5, с. 38]. Український поет метафорично описує закінчення ночі й прихід нового дня, акцентуючи на персоніфікованому образі місяця, що постає в різних іпостасях у кожній строфі. Так, спочатку автор порівнює місячне сяйво із сіллю, що на підтекстовому рівні має глибоке символічне значення, адже в першу чергу вона асоціюється з білим кольором, що є символом небесного світла [1, с. 423], яке протиставляється темряві і хаосу. «Сіль – це суть, без якої немає нічого, але з якою все стає таким, яким покликане бути» [1, с. 358]. Водночас із білим кольором пов'язують світанок [1, с. 423], що досить чітко продемонстровано у наведеному прикладі. Не випадково М. Йогансен називає місяць Білим Блазнем, адже той виконує свій останній танок перед тим, як зникнути з настанням ранку. А отже, цим пояснюються й інші два найменування місячного образу. Так, *мрець голомозий* означає не що інше, як символічну смерть нічного світила в переддення, що є причиною його страху, заздрості до людини, дикої тривоги, хаотичної поведінки, панічного сміху тощо. Тож іменування його дурнем та блазнем, що семантично суголосні один одному, є засобом передачі іронії. Також варто звернути увагу на означення *двосічний*, тобто загострений з обох кінців, що вказує на форму у вигляді серпа, з яким порівнюють молодик. Таким чином, одухотворене астральне світило несе в собі закодовані символічні знаки.

Зникнення нічного світила із приходом ранку зображує М. Йогансен і в поезії «Світанок» (збірка «Доробок»): *«Захолола жахом зоря / Над лісом / (Давно вже помер місяць), / Червоне бадилля на сході кричить, / Угору лізе вогневий буряк, / Видирається вище, і вище, і вище, / Ударив свиснув, розсипався іскрами / – Ранок»* [5, с. 49]. В основі метафоричної картини ранішнього світанка лежить поєднання звукових і зорових образів, що вирізняються яскравими фарбами (червоне бадилля) і гучними звуками (кричить, свиснув), що різко контрастують із жахом, у якому замерла зоря, і смертю місяця. Синестезія

відчуттів, продемонстрована митцем, є одним із засобів поетичного моделювання авторської картини світу.

К. Гамсун у романі «Пан» зникнення місяця подає як утрату світла та надії. Головний герой перебуває в очікуванні пароплава, але без місячного сяйва не може його розгледіти: «Спливають години. Увесь час я чув, як працюють парові машини на пароплаві. Уже почало смеркатися. Урешті чути свист, вантаж на борту, пароплав відходить. Чекати зосталося лише кілька хвилин. Місяця немає, і я, одержимий, вглядаюся у сутінки» [2, с. 113]. Нервовий стан лейтенанта Глана підсилюється відсутністю нічного світила, темрявою, в якій головний герой може покладатися тільки на слух, завдяки якому він абсолютно точно зумів визначити рух судна, на яке так чекав. Загострення окремих відчуттів, характерне для тварин, є наслідком тривалого самотнього життя в лісі. Так, Я. Поліщук зазначав, що К. Гамсун «виразно антропоморфізує світ природи, проте досягає і зворотний ефект, уподібнюючи самовідчуття персонажа до стану рослини чи тварини» [8, с. 59].

У романі К. Гамсуна «Пан» в архетипному образі місяця закладений міфологічний код, що на перший погляд не піддається раціональному осягненню: «Ліс ще більше пожовтів, надходить осінь, усе нові й нові зорі з'являються на небосхилі, а місяць, наче срібна тінь, скупана у золоті» [2, с. 98]. Як відомо, символом денного світла є золото, а нічного – срібло [1, с. 363]. Оскільки місяць світить відбитим світлом сонця, то метафоричне порівняння, наведене у прикладі, є художньою репрезентацією прадавніх світоглядних коренів.

Отже, міфологічна інтерпретація образу місяця дає можливість розкрити особливості світогляду норвезького письменника К. Гамсуна та українського поета М. Йогансена. На прикладі цього архетипного образу можемо простежити пантеїстичне світовідчуття, любов до природи, віру в містичні явища, відлуння прадавньої міфології у романах К. Гамсуна «Пан» та «Вікторія». У поетичних текстах М. Йогансена нічне світило піддається неординарній інтерпретації, набуваючи почасти антропоморфних рис, постаючи у вигляді предмета та поєднуючи в собі амбівалентні значення.

Відсутність розгляду окремих міфологем у творчості К. Гамсуна та М. Йогансена, важливість міфоаналізу їхніх художніх текстів для розуміння авторської картини світу зумовлюють шляхи наших подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багнюк А. Символи українства : художньо-інформаційний довідник / А. Л. Багнюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 512 с.
2. Гамсун К. Вибрані твори [Текст] / К. Гамсун ; пер. з норвезької Н. Іванчук. – Л. : Літопис : Центр гуманіт. досліджень Львівського нац. ун-ту ім. І. Франка, 2000. – 396 с.
3. Гамсун К. В сказочном царстве. Путевые заметки. Статьи. Письма : сборник / К. Гамсун; пер. с норвежского Э. Панкратовой. – М.: Радуга, 1993. – 480 с.
4. Гурдуз А. Дослідження творчості Кнута Гамсуна в сучасній Україні / А. І. Гурдуз // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2008. – № 5. – С. 38–40.
5. Йогансен М. Вибрані твори / Майк Йогансен ; упоряд. Р. Мельників. – 2-ге вид., доповнене. – К. : Смолоскип, 2009. – 768 с.
6. Мифология. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. Е. М. Мелетинский. – 4-е изд. – М. : Большая российская энциклопедия, 1998. – 736 с.

7. О'Коннелл М., Эйри Р. Знаки и символы : иллюстрированная энциклопедия / Марк О'Коннелл, Раджи Эйри ; пер. И. Крупицовой. – М. : Эксмо, 2009. – 256 с.

8. Поліщук Я. Наслухаючи «музику сфер»: поетикальні паралелі творчості Михайла Коцюбинського та Кнута Гамсуна / Ярослав Поліщук // Слово і час. – 2010. – № 12. – С. 53–67.

ТАТЬЯНА ЦЕПКАЛО

МИФОЛОГЕМА ЛУНЫ В ТВОРЧЕСТВЕ М. ЙОГАНСЕНА И К. ГАМСУНА

В статье исследуется специфика интерпретации архетипного образа луны в творчестве М. Йогансена и К. Гамсуна. Изучаются символические значения и роль мифологемы луны в художественной картине мира исследуемых авторов. Рассматриваются и сравниваются мифопоэтические особенности произведений украинского и норвежского писателей на основе анализа лунного образа.

Автор взаимодействует с окружающей средой на уровне чувств и ассоциаций и таким образом осуществляет саморефлексию, выражает свое мироощущение инстинктивно, интуитивно и с помощью мифологических моделей, которые расшифровывают своеобразный конгломерат многочисленных подтекстов и воспроизводят мировоззренческие геномы и архаичные формы древнего мировоззрения.

Мифологическая интерпретация образа луны способствует раскрытию особенностей мировоззренческих позиций норвежского писателя К. Гамсуна и украинского поэта М. Йогансена. На примере этого архетипного образа прослеживаются пантеистическое мироощущение, любовь к природе, вера в мистические явления, отголоски древней мифологии в романах К. Гамсуна «Пан» и «Виктория». В поэтических текстах М. Йогансена ночное светило подвергается неординарной интерпретации, приобретая отчасти антропоморфные черты, изображается в виде предмета и сочетает в себе амбивалентные значения.

Ключевые слова: символ, архетипический образ, мифологема месяца, мифопоэтика, мировоззрение.

TATIANA TSEPKALO

MYTHOLOGEM OF THE MOON IN THE WORKS BY M. JOHANSEN AND K. HAMSUN

The article explores the specifics of interpretation of the archetypal image of the moon in the works by M. Johansen and K. Hamsun. The symbolic significance and role of mythologeme of the moon in the artistic world picture of both writers are studied. Mythopoetic features of works by Ukrainian and Norwegian writers are viewed and compared by analyzing the lunar image.

Interacting with surrounding reality at the level of feelings and associations, the artist carries out a self-reflection and finds the attitude instinctively, intuitively and indirectly through mythological models, deciphers a peculiar conglomerate of numerous implications and reproduces world outlook genomes and archaic forms of ancient outlook.

Mythological interpretation of an image of the moon gives the chance to unveil features of outlook of the Norwegian writer K. Gamsun and the Ukrainian poet M. Yogansen. On the example of this archetype image we can track pantheistical attitude, love to the nature, beliefs in the mystical phenomena, an echo of ancient mythology in K. Gamsun's novels "Mister" and "Victoria". In poetic texts of M. Yogansen the night star is exposed to extraordinary interpretation, getting partly anthropomorphous lines, being in the form of a subject and combining ambivalent values.

Key words: symbol, archetypic image, the mythologeme of the moon, mythopoetics, outlook.

Одержано 20.09.2016 р.